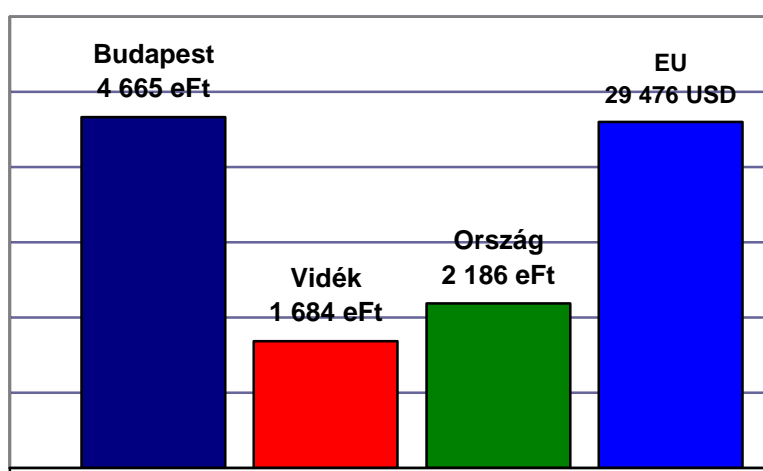

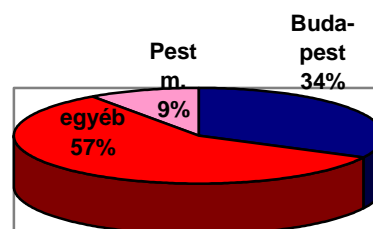
BŐVÜLŐ BUDAPESTI GAZDASÁG – SZÚKULÓ FŐVÁROSI KÖLTSÉGVETÉS

Budapest az ország gazdasági motorja

Az egy lakosra jutó GDP 2006-ban a fővárosban közel háromszorosa volt Magyarországnak Budapesten kívüli átlagának. A megtermelt országos bruttó hazai termék 34%-a fővárosból származott. A bruttó össztermék Budapesten 2000 és 2006 között 60%-kal nőtt, az egy lakosra jutó GDP mára meghaladja az uniós átlagot. Bár végleges adatok még nem állnak rendelkezésre, valószínűsíthető, hogy a 2007-es évben is hasonlóan alakult a GDP megoszlása.

egy lakosra jutó GDP, 2006

bruttó hazai termék megoszlása

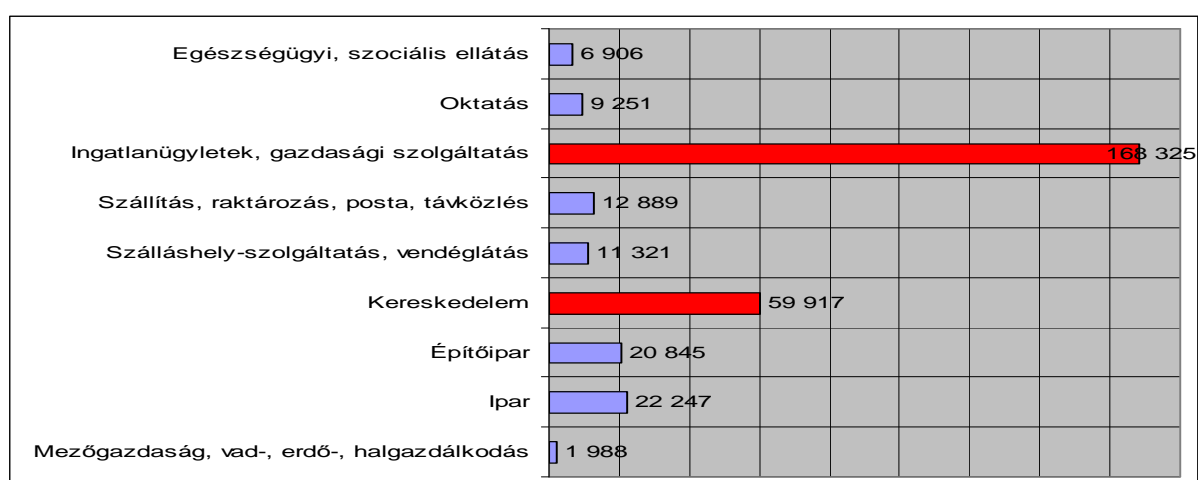
Az adóbevételeket termelő társas vállalkozások is Budapestre koncentrálnak. A fővárosban tartják számon az összes cég 40%-át. Ennek köszönhetően Budapesten 122 társas vállalkozás jut ezer lakosra, az ország többi részén mindössze 37. A budapesti cégek száma dinamikusan nő: négy év alatt 186 ezerről 207 ezerre emelkedett a számuk, ez azt jelenti, hogy minden héten százal több budapesti cég fűtötte az ország gazdaságát.

A külföldi tőke vonzásában is kiugró helye van Budapestnek: a külföldi érdekltségű vállalkozások 60%-a működik itt, összesen több mint 14 ezer cég. A külföldi cégek 2006-ban 7500 milliárd forintot fektettek be a fővárosban, további 2000 milliárdot az agglomerációban és csak 4500 milliárdot az ország többi részén. A külföldi érdekltségű vállalkozások saját tőkéje négy év alatt 124%-kal nőtt Budapesten!

A dinamikusan bővülő gazdaságnak köszönhetően a foglalkoztatási arány a fővárosban jóval nagyobb (57%), a munkanélküliségi ráta pedig jóval kisebb (4,8%), mint országosan (51, illetve 7,5%). Azaz a budapestiek nagyobb arányban dolgoznak, ráadásul magasabb fizetésért. A Budapesten dolgozók bruttó jövedelme 31%-kal haladja meg az országos szintet, 49%-kal pedig a vidéki átlagot. Ennek köszönhetően a budapesti cégek és magán-személyek egyaránt több adót fizetnek, mint vidéki társaik.

A szolgáltatóipar a gazdaság húzóágazata, feljövőben az innovatív iparágak

Budapest gazdasági szerkezetének a fejlett nyugati városokhoz hasonló módon történő átalakulását számos jelenség bizonyítja. A fővárosban a szolgáltatások részesedése a hozzáadott értékből megközelíti a 80%-ot, ami Európai Unió mércével mérve is jelentős. Budapesten a beruházások döntő része a szolgáltatási ágakban koncentrálódott és a szolgáltató szektorban foglalkoztatottak száma is a duplájára nőtt az elmúlt 10 évben. A külföldi tőkeállomány 75 %-a a szolgáltató szektorba áramlik, azon belül is legnagyobb mértékben az ingatlanügyek, gazdasági szolgáltatás (25%) illetve a pénzügyi közvetítés (21%) ágazataiba. A Budapesten élő foglalkoztatottnak közel 50%-a, az országos átlagnál 17%-kal nagyobb hányada dolgozik szolgáltatási területen.

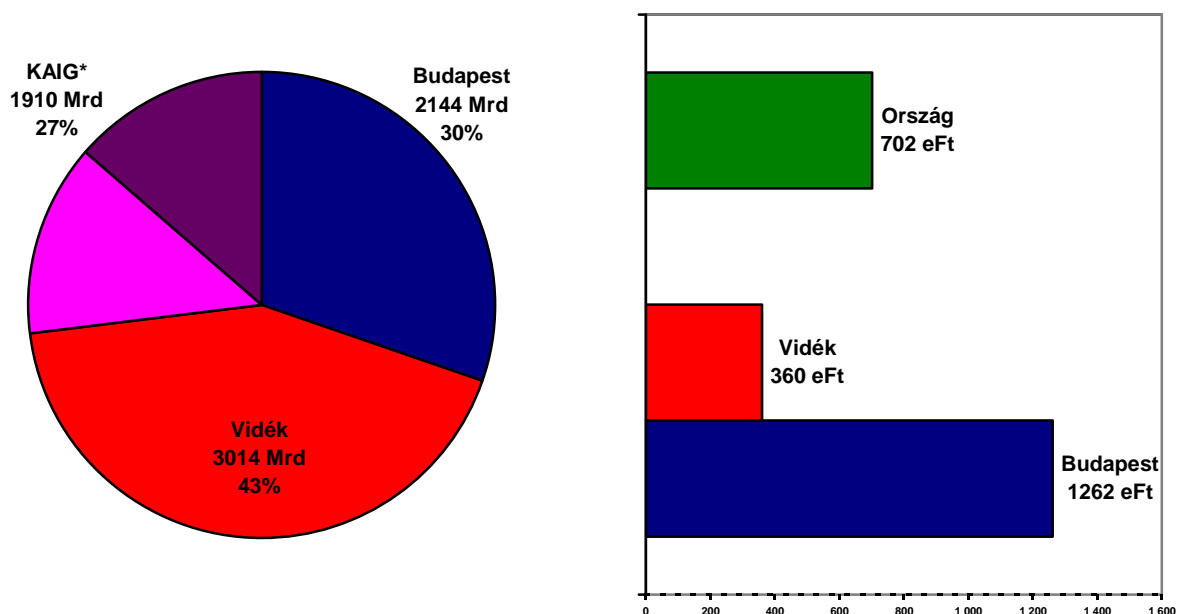
A regisztrált vállalkozások száma főbb gazdasági ágak szerint, 2006

A budapesti gazdaság legjelentősebb szektora az ingatlanügyletek-gazdasági szolgáltatások főcsoportja, míg második helyen, a kereskedelem áll. A helyi gazdaság középmezőnyét az ipar és az építőipar kettőse alkotja. A Fővárosi Önkormányzat helyi iparüzési adóbevételei elsősorban közvetítői-szolgáltatói tevékenységekből származnak, főként a magasabb képzettséget igénylő, nagyobb hozzáadott értéket termelő ágazatokból.

Budapest gazdaságának versenyképességéhez jelentősen hozzájárul az innovatív gazdasági ágazatok teljesítése. Budapesten koncentrálódnak a modern gazdaság húzóágazatai: a csúcstechnológiai iparhoz tartozó gyógyszergyárak, a távközlés, az IT és a média vállalatai. A kutatás-fejlesztés terén is kiemelkedő szerepe van a fővárosnak. Budapest az ország egyetlen valódi innovációs központja, a K+F ágazat által megtermelt bruttó termelési érték több mint 70%-a a fővárosban koncentrálódik. Budapesten található a kutatóhelyek 44%-a, a K+F foglalkoztatottak 60%-a, a K+F ráfordítások kétharmada, s így az egy kutatóra jutó fajlagos ráfordítások is jóval nagyobbak, mint vidéken. A fővárosban a kutatóhelyenkénti ráfordítás nagysága közel kétszerese volt a vidékre jellemző értéknek. Budapesten az aktív keresők 3,2%-a a fejlett nyugati európai arányokhoz hasonlóan K+F ágazatban dolgozik.

A budapesti adóbevétel az állami költségvetés legfontosabb forrása

A dinamikus gazdasági fejlődésnek köszönhetően az összes állami adóbevétel több mint harmada a fővárosban képződik. (Ha az APEH Központi Adóigazgatósága által a kiemelt adózóktól beszedett adóbevétel felét is ide számítjuk, akkor az adók 44%-át Budapestről szedik be.) Ennek köszönhetően az – az összes adónemet egybeszámítva – az egy lakosra jutó átlagos adóbefizetés Budapesten 3,5-szerese a vidékinek.

Az APEH által beszedett adóbevétel megoszlása (2006-ban: 7068 Mrd Ft)

* A Központi Adóigazgatóság által beszedett adók mintegy fele származik Budapestről

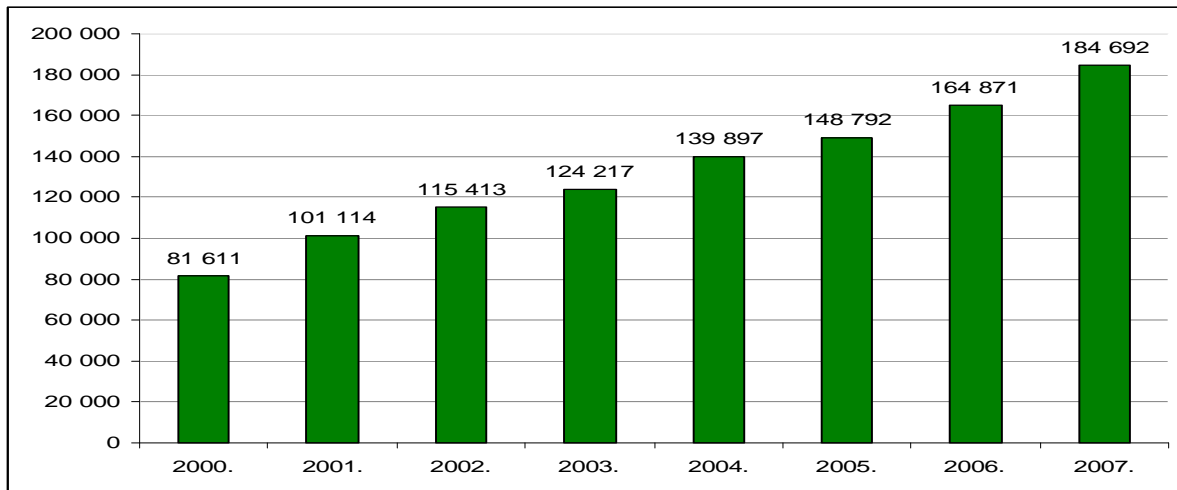
Egy lakosra jutó átlagos adóbefizetés 2006-ban

(Valamennyi adónem, a Központi Adóigazgatóság tételei nélkül)

A legtöbb állami adóbevétel hasonlóan oszlik meg. Az egy vállalkozásra jutó társasági adó Budapesten 633 ezer forint volt 2006-ban, vidéken 297 ezer forint. Az egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadó Budapesten 601 ezer, a fővároson kívül pedig 329 ezer forint volt. Az itt beszedett adóknak azonban csak kevesebb, mint 10%-át kapja vissza az államtól a 24 budapesti önkormányzat. Másként fogalmazva: Budapest a költségvetés nettó befizetője.

Dinamikusan növekvő helyi adóbevétel: a városfejlesztés fedezete

A Fővárosi Önkormányzat legfontosabb saját bevétele a helyi iparűzési adó, ez egyben a budapesti gazdaság dinamikájának legfontosabb mérőszáma. Az adónemből származó bevétel folyamatosan növekszik, az ezredforduló óta 126 százalékkal. 2005 és 2006 között 11 százalékkal, 2006 és 2007 között pedig 12 százalékkal nőtt a budapesti önkormányzatok iparűzési adóból származó bevétele. A tavalyi bevétel a tervezett nagyságot több 18 milliárd forinttal haladta meg, amely a forrásmegosztás után 8,3 milliárd forintos bevételi többletet jelent a Fővárosi Önkormányzatnak.

Iparüzési adóbevételek 2000-től 2007-ig (millió Ft)

Az idegenforgalmi adóbevétel 1,4 milliárd forint volt 2007-ben, ez 12%-kal több az előző évinél. Ebben az adónemben is kedvezőbb, a tervezettet meghaladó teljesítést sikerült elérni. Tekintettel arra, hogy a hazai idegenforgalom az előző évinél gyengébb volt, az adóteljesítés különösen értékesnek számít. Az idegenforgalmi adóból és a 110 millió forintos luxusadóból származó bevétel azonban eltörpül az iparüzési adó mellett.

Az iparüzési adóból befolyt összeg adja az alapját a fővárosi költségvetés városfejlesztési fedezetének, az úgynevezett működési eredménynek. Arról a tavaly 34 milliárdos tételről van szó, amelyet a fővárosnak jutó 80 milliárdnyi iparüzési adóból fejlesztésekre és az eddig felvett fejlesztési hitelek visszafizetésére fordított az önkormányzat.

Az iparüzési adó jelenti tehát a fedezetét azoknak a fejlesztéseknek, amelyek megtérülnek a városnak és segítik a befizető cégek fejlődését is. Így a budapesti cégektől befolyt pénzt jobb infrastruktúrára, közlekedési és környezetvédelmi beruházásokra, korszerűbb iskolákra, olcsóbban működő intézményhálózatra fordítja a Főváros.

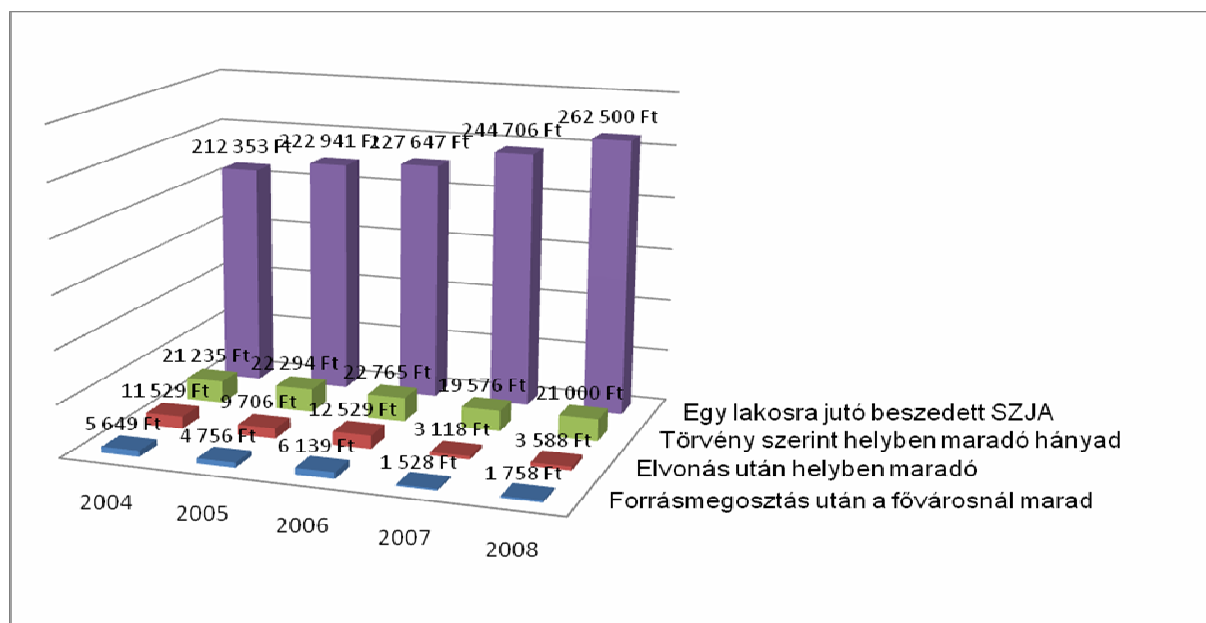
A budapesti önkormányzatok kevesebb pénzből gazdálkodnak

A növekvő iparüzési adóbevétel nem kompenzálja a más adónemekből, elsősorban a személyi jövedelemadóból történő állami elvonást. A budapestiektől évről-évre egyre több SZJA-t szed be a kormány: egy átlagos budapesti lakosra 260 forint SZJA-bevétel jut, míg a vidéki átlag 120 ezer forint.

A központi kormányzat minden évben a két évvel korábbi adóbevételből juttat vissza az önkormányzatoknak. A törvény szerint az SZJA meghatározott részének (2006-ig 10%, ezt követően 8%-ának) helyben kéne maradnia, de az – iparüzési adóbevétel alapján számított – ún. adóerő-képesség számítás miatt ennek egyre nagyobb hányadát visszatartják. Négy évvel ezelőtt az ún. „helyben maradó” rész több mint fele maradt ténylegesen a budapesti önkormányzatoknál, tavaly már csak kevesebb, mint egyhatoda.

Egy számszerűsített példa: 2005-ben 416 milliárd forint volt a Budapesten beszedett SZJA. Ebből 2007-ben 33 milliárdnak kellett volna helyben maradnia, de az adóerő-képesség számítását követően mindössze 5,3 milliárd forint jutott az önkormányzatoknak. Ez a Budapesten beszedett SZJA-bevétel kevesebb, mint 1,3 százaléka! Ezt az összeget kell a forrásmegosztás során felosztani egymás között a budapesti önkormányzatoknak.

Így az egy főre jutó 262 ezer forintos adóbefizetésből 0,7%, azaz 1758 forint maradt végül a Fővárosi Önkormányzatnál.

Az egy lakosra jutó SZJA befizetés és a ténylegesen helyben maradó hányad változása

Az idei évben is hasonló mértékű elvonás prognosztizálható. Ennek köszönhető az az el-
lentmondás, hogy miközben az SZJA-bevétel dinamikusan nő, az önkormányzatok ebből
származó bevételei ugyanilyen arányban csökkennek.

A Főváros költségvetése stabil, de keveset profitál a gazdasági fejlődésből

A központi kormányzat az adóbevételek kisebb mértékű elvonása helyett elsősorban a
budapesti beruházások finanszírozásával és az ezekhez felvett hitelekhez nyújtott garanci-
ával támogatja a Fővárosi Önkormányzatot. Mindez kitűnik a Moody's Investors Service
és a Standard & Poor's januári jelentéséből is, amelyek szerint egyaránt az államilag garan-
tált hitelek aránya mutatja a főváros iránt tanúsított kormányzati hozzáállás támogató jel-
legét. A jelentések rámutatnak: a Főváros költségvetési rugalmassága ugyan alacsony,
pénzügyi teljesítménye viszont erős, és jó a likviditási helyzete.

A Moody's az ország „legszilárdabb, legsokoldalúbb és legvonzóbb” gazdasági körzetének
nevezi Budapestet, megjegyezve, hogy Budapest állítja elő a magyar GDP-érték 35 száza-
lékát. A nemzetközi hitelminősítő értékelése alapján Budapest hosszú távú adósi besorolá-
sa elsőrendű "A2".

Az elemzés szerint Budapest adóssága 2001 óta – éves átlagban 27 százalékkal – növekszik.
Mindezzel együtt az adósságállomány folyamatosan a meghatározott limit alatt, és jóval
Budapest törlesztési kapacitásán belül maradt. Az adósság tovább fog növekedni,
ahogy a beruházási programok lendületbe jönnek, de a Moody's várakozása szerint az
adósságállomány továbbra is Budapest törlesztési kapacitásán belül marad.

A főváros adóskockázatát jelentősen csökkentő kulcstényező, hogy az összes hitelszerződés kétharmada mögött feltétel nélküli állami garancia áll. Ez végső soron hozzákapcsolja Budapest adósi osztályzatát a szuverén magyar adóskockázati besoroláshoz. Az elemzés szerint az elmúlt öt évben Budapest mindig költségvetési céljain belül maradt, és a város beruházás-kezelési tevékenysége jó.

A Standard & Poor's megállapítja: a Főváros besorolására korlátozó tényezőként hat az a költségvetési rugalmatlanság, amely a magyarországi önkormányzatok intézményi szabályozói keretéből adódik. Budapestnek nagyon alacsony a saját adóbevételi kapacitása, és egyáltalán az a képessége, hogy hasznot húzzon saját gazdasági környezetéből, a város különleges gazdasági erejéből és életképességéből.

Az adóelvonás hátrányosan érinti a tőkevonzó beruházásokat

A gazdaság fejlődését is segítő infrastrukturális beruházások finanszírozásában tehát Budapesten az állam és az Európai Unió is kiveszi a részét. A Fővárosi Önkormányzat legnagyobb költségvetési problémája azonban mára az, hogy a beruházási költségek önrészét sem tudja a tervezett mértékben biztosítani, mivel helyben maradó forrásai az adóelvonás miatt jelentősen beszűkültek. E beruházások nélkül azonban csökkenne a város tőkevonzó képessége, és ez végső soron hátrányosan érintheti Budapest adótermelő képességét, és így az egész ország gazdaságát.

A keletkező hiányt a Főváros rövidtávon értékpapírok értékesítésével tudja pótolni, így a már folyamatban lévő beruházások nincsenek veszélyben. Középtávon azonban az adóelosztás elveinek újragondolására van szükség Budapest gazdasági motor-szerepének fenntartásához.